

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Pace inter principes facta, calamo inter doctos dimicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

regnis jam ante quoque religio mutata fuerat, uti supra libro 4. diximus; alii contentionem, quæ inter duos fratres Duces Winmarienses, Electoris Palatini generos, exarserat, quam tam dictus Palatinus quam Saxonie Elector plurimum ad res suas pertinere dicebant. At Philippus Hassiæ Landgravius, & alii Principes tredecim ejusdem religionis, Marpurgum ab eo invitati, se per nuptias filii sui cum Ducis Wirtembergici filia excusabant. Horum vero Principum nomina erant. Philippus Hassiæ Landgravius, Gulielmus & Ludovicus ejus filii, Philippus Dux Holfatiæ, Ernestus Dux Brunsvicensis, Christophorus Dux Wirtembergicus, duo ipsius filii, duo filii Comitum Palatini Electoris, Wolfgangus Dux Bipontinus cum filio, & Joannes Georgius filius Marchionis Brâdenburgensis. *Et iis quidem qui invitati aliquid faciunt, excusatio nunquam deest.* Non parum tum Imperator indignabatur, quod tam propinquo se visisim hostis metu, Principes genio & conviviis indulgerent; simulque verebatur ne per hanc occasionem aliquid in religionis negotio de novo tentarent; præsertim quum ex omnibus Principum familiis qui religionem Protestantium sequebantur, illo in conventu quidam præsentibus essent. Præcipua ipsius cura fuit, ut Comitem Palatinum tam ad antiquam religionem, quam officium reduceret; qui Augustanæ Confessionis adeo inter se dissidentis pertæsus, Genevensis cuius vulnera tunc veluti recentis mercis latebant, fuerat amplexus, ut alibi ostendam.

IV. Itaque Maximilianus, quod periculum in mora esset, solo Baviaræ Duce comitante, Augustam profectus est. Miserunt quidem eo Protestantes Legatos suos; sed Imperator, quod de magnis & ad totius Christianæ Reipublicæ salutem pertinentibus rebus agendum esset, Principes per omnia sacra obtestatus est, *ut ipsi eo venirent, nec bello inter Danos & Suecos decipi se sinerent, sed Jesu Christi honorem suis nuptiis & epulis, ac publicis utilitatibus privatis anteponerent.* Interea Solimanus maximis viribus Hungariam pervagatus, pleraque suæ ditionis fecit. Comitibus tandem celebratis, deliberatum fuit, de hæresibus Pace religionis non comprehensis, immo Augustani Conventus Anno M. D. LV. habiti decreto damnatis, ex Imperio profligandis ac penitus extirpandis; tum etiam de auxiliis contra Turcam conferendis. Facile tum videbat Elector Palatinus, non solum Anabaptistas, Arrianos & alios hæreticos, verum etiam se suosque

Calvinistas, quorum Confessione sese adjunxerat, isthac propositione designari. Quare omni studio eo elaboravit ut hac de re eo in conventu nihil omnino fuerit decretum: de altero vero facile assensit, ut nimirum contra Turcas auxilia contribuere; cuius expeditionis eventum libro IV. explicavimus. Et hic tum quidem rerum erat per Germaniam status: quem crebris offensionibus, ac præsertim religionis dissidiis vehementer labefactum, mors Solimani non parum recreavit. Deo providente, ne dum suos flagellat & terret ad poenitentiam, hostis nihilominus sanctam Ecclesiam non plane conculcet.

DE VARIIS AC DIVERSIS FIDEI CONFES-
SIONIBUS, Principum jussu cunctis, & per ipso-
rum ditiones divulgatis: deque alter-
cationibus Theologorum.

CAPUT OCTAVUM.

A R G U M E N T U M.

- I. *Pace inter Principes facta, calamo inter doctos dimicatur.*
- II. *Quid Calvinus de Lutheo senserit & dixerit.*
- III. *Faceta Narratio de quodam qui nullibi repertis eiusdem religionis oculis, ad Catholicam Ecclesiam rediit.*
- IV. *Colloquium Numburgense.*
- V. *Brema religio mutata, & Calvinismus sensim introductus.*

I. **P**ACE cum Protestantibus in Germania Principibus post Saxonem & Landgravium liberatis, ita tamen accisis viribus ut movere nihil amplius possent; Mauritio etiam in prælio occiso, & crudeli illo Alberto Brandenburgico profligato, à Carolo V. facta, & à Ferdinando Imperatore prudenter continuata: bellum inter Theologos acerrimum fuit exortum; compositoque ferreo bello, papyraceum actius geri cepit. Novæ ac multiplices prodeunt undique Fidei Confessiones, tam Principum quam privatorum Theologorum nomine. Unam Saxonie Dux edidit, aliam Comites Mansfeldienses; rursus aliam Christophorus Dux Wirtembergicus: quibus non solum Zvingliani & Calvinistæ, quorum secta tum in Germania gliscebatur, sed Melanchthoniani etiam & Majoristæ,

ista, quamvis fideles olim Lutheri amici, hæreseos condemnantur. Tum quoque odiosa illa & tot disputationibus vexata, lapis offendiculi hæreticorum, de Cæna Domini quæstio inter Theologos rursus summa contentione agitata fuit: de qua quid sentiendum esset à Wolfgago Comite Palatino rogatus Melanchthon, more suo ita ambiguo respondit, ut miserum Principem ex in certo multo fecerit incertiorum. Quia tamen Melanchthon Sacramentarium sententiæ subscribere quodammodo videbatur; idem Princeps formam quandam religionis constituit, & in sua ditione tantisper observari iussit, donec aliter à se fuerit statutum. Idem in ditione sua fecit Georgius Princeps Anhaltinus quieti assumpto Prædicantis habitu, propria auctoritate è suggestu ad populum est concionatus. Hinc Beza simul & boni Principis & vigilantis Pastoris munus ab eo impletum scribit ac subditorum quidem Principem in terra, eorundem vero ducem ac ductorem ad cælum fuisse. Ab hoc etiam longinquas nationes consilia petiisse, idem auctor est. Tanta hujus Principis primi & ultimi inter prædicantes erat auctoritas. Sed & alii Principes suas quisque Confessiones promulgarunt, plerasque à Melanchthone cufas ac formatas. At Nicolaus Gallus Prædicans Ratisbonensis contra Melanchthonem stricto calamo, ambiguitatem ei exprobrabat; Lutheri de reali Corporis Christi presentia in Sacramento altaris sententiam strenue propugnans. Similiter Brennius junior, Professor Tubingensis patris sui opinionem acerrime defendebat, qui Zvinglianam & Calvinisticam doctrinam tamquam diabolicam & plenam impietatis condemnabat; Principemque induxit, ut Zvinglianos & Sacramentarios publico Edicto proscripserit. Sed & inter Joachimum Westphalum Lutheranum & Joannem Lascum Polonum Calvinistam acerrimæ contentiones exstiterunt, ut scripta utrimque edita testantur. Nec minus civiliter magnus ille Superintendens Heshusius Calvinistas tractavit. Sed & Calvinus egregie se ultus est: ut hæc in palæstra omnibus qui arte eum fuerunt, palmam præripuisse videatur.

II. Calvinus vero Lutheranos perstringens, immemor ejus fuit quod antea scripserat; Lutherum divino Spiritu afflatum & à Deo missum fuisse. Hoc sine ulla assentatione (ait quodam loco) nos Lutheri testimonium perhibemus, fuisse insignem Jesu Christi Apostolum. Res ipsa testatur, non Lutherum, sed Deum per Lutherum loquentum esse, & ex ore eius

fulminasse. Si ergo Lutherus est Jesu Christi Apostolus, Calvinus diaboli erit Apostolus; ut quem Lutherus in persona Zvinglii & aliorum Sacramentariorum hæreseos damnavit, ejusque doctrinam cursum esse scripsit, quo innumeræ animæ ad Infernum deducantur. Sed & Calvinus ejusque afflicta Lutheranorum doctrinam pestilentem esse ac morte dignam: & vicissim Lutherani Calvinistarum errores flammis expiandos esse scribunt.

Porro Brentius & Martinus Chemnitius Prædicans Brunsvicensis ex una, & Henricus Bullingerus ab altera parte acerrimas inter se dimicationes susceperunt. Et illi quidem ad Georgium Brandenburgicum scripserunt, ut si salus sua sibi cura esset, Calvinistas non solum à se segregaret, verum etiam è tota sua ditione eiceret, ac pœnis coerceret; ut qui venenum suum longo lateque spargere satagant. At Calvinistæ econtrario hortati sunt, tam hunc quam alios Principes, ut Crassiores Lutheranæ doctrinæ errores emendarent, ut quibus homines ad perditionem perducerentur. Et sub Lutheranismo merum adhuc Papisimum latere. Inprimis vero Calvinus Melanchthonem ad suas partes pertrahere studebat. Et tu quidem, inquit, te occultas: at quid si mors interim te opprimat? Neque tamen quidquam ab hoc polypo certi exprimi potuit: de quo Lutherani in Apologia de Cæna Domini, Negate, ajunt, non possumus Melanchthonem non tam serio ac par erat, Sacramentariis sese opposuisse, qui parum sincere cum eo agebant. Debebat ille considerare, quantopere vulgi, qui fidem ipsi habuerunt, animos & conscientias incertitudo illa perturbatura esset; & Calvinistarum artes & fraudes melius perspicere, qui hoc modo parvam suam doctrinam propagare conantur. Tandem vero Imperii Statibus Francofurti, ut novo Romano Imperatori fidem & homagium præstarent, congregatis, Protestantes Principes quum apud alios suos Theologos, tum Melanchthonem præcipue institerunt, ut sententias suas aperte proferrent, & quid de singulis articulis & controversiis credendum esset, statuerent. Habito super ea re concilio, post multam disceptationem à prædictis Theologis in hanc sententiam conclusum fuit. Quantum ad doctrinam de Cæna Domini, nos recipimus Catechismum Lutheri, Confessionem Augustanam, Articulos Smalcaldicos, secundum eum intellectum qui Apologia continetur, & Locos Communes Philippi Melanchthonis: quemadmodum etiam recipimus Reconciliationem & concordiam inter

Luthe-